

Věc: Návrh zákona o ochraně ovzduší - světelné znečištění

V Praze 7. září 2001

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci,

obracíme se na Vás s naléhavou žádostí o pomoc v následující záležitosti: s rostoucím znepokojením sledujeme rychle se zhoršující pozorovací podmínky v blízkosti našich nejlepších observatoří v důsledku zbytečného či nevhodně voleného osvětlení. Cítíme naléhavou potřebu legislativních úprav, které by ochranu pozorovacích podmínek umožnily a zachovaly možnost spatřit hvězdy i pro budoucí generace.

Astronomie je v ČR tradiční vědeckou disciplinou s mnohasetletou historickou tradicí a zázémím a je proto i nedílnou součástí naší národní kultury. Do vybudování astronomických observatoří a do nákupu astronomických přístrojů byly jak v minulosti, tak v uplynulém desetiletí investovány nemalé prostředky ze státního rozpočtu a lze doložit, že astronomická pozorování konaná v ČR jsou ve světě dobře známa a ceněna, a to od pozorování malých těles sluneční soustavy přes pozorování Slunce až po pozorování hvězd a hvězdných soustav.

Ochrana pozorovacích podmínek je ovšem komplexní problém, který bude zřejmě vyžadovat postupnou novelizaci několika zákonů. Nemůžeme ale dále nečinně vyčkávat. Domníváme se, že první příležitostí je právě projednáváný návrh zákona o ochraně ovzduší. Do něj by dle našeho názoru prevence proti znečišťování ovzduší světlem měla být zařazena. Byl by to zásah v pravou chvíli, kdy se rozmáhá záměrné svícení pohyblivými světlomety do nebe coby neplacená a obtěžující reklama, znemožňující astronomická pozorování v okruhu desítek kilometrů.

Ochrana před světelným znečištěním má navíc daleko širší souvislosti. Světelné znečištění ovzduší lze totiž technicky poměrně jednoduše omezit vhodně voleným osvětlením, které využívá energeticky nejvýhodnějších osvětlovacích těles a je uzpůsobeno tak, aby osvětlovalo např. komunikace shora dolů a aby nesvítilo směrem vzhůru ani do stran. To povede jak k výrazným energetickým úsporám, tak i k větší bezpečnosti při pohybu po komunikacích, neboť se tím omezí oslnění a bude osvětleno pouze to, co má být vidět. Je rovněž možno automaticky tlumit venkovní osvětlení pozdě v noci např. na polovinu, takže i méně ruší lidi ve spánku.

Zákonů, jejichž cílem je kvalitní venkovní osvětlování, úspora elektřiny a omezení světelného znečištění v poslední době ve světě rychle přibývá. Za nejlepší je považován zákon italského regionu Lombardie z března 2000, o kterém se uvažuje i jako o doporučení pro státy Evropské unie.

Proto na Vás apelujeme, abyste vládní návrh zákona doplnili ve výše naznačeném směru. Postoupili jsme příslušným výborům PS naše návrhy, jak by to bylo možné. Pokud bude třeba, budeme při této práci nápomocni a jsme připraveni ke společnému hledání, jak celý problém vyřešit.

S pěkným pozdravem

Prof. RNDr. Jan Palouš, DrSc.
Astronomický ústav AV ČR

RNDr. Petr Harmanec, DrSc.
Astronomický ústav MFF UK

Ing. Jan Vondrák, DrSc.
Národní astronomický komitét

RNDr. Petr Pravec, CSc.
Česká astronomická společnost

RNDr. Eva Marková, CSc.
Sdružení hvězdáren a planetárií

Přílohy:

- návrh doplňků paragrafů zákona
- návrh doplňku Důvodové zprávy k zákonu
- překlady zákonů z Lombardie a Connecticutu
- leták se základními informacemi o světelném znečištění

Další informace o světelném znečištění a kvalitním osvětlování:

- odkazy ze stránky <http://svetlo.astro.cz>
- anglicky pak zejména <http://www.darksky.org>